

ΠΑΛΗΣ ΙΣΠΑΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Στο Τολέντο, την ώραία και ιστορική πόλη της Ισπανίας, με τις άπειρες άναμνησις και τὰ ἀμέτρητα μνημεία, Ρωμαϊκά, Βυζαντινά, Ἀραβικά και Ἰσπανικά, μιά νύχτα σκοτεινή, ἐδῶ και πεντακάσια χρόνια... Στὸ καλύτεριμό ἐνὸς στενοῦ ζεντρικοῦ δρόμου ἀκούστησαν τὰ ἀργὰ και κορρασιμένα βήματα ἐνὸς ἀλόγου. Τὴν ἴδια στιγμή, ἀπ' τὸ κοίλωμα μιάς πόρτας, ὅπου ἦταν κρυμμένοι ἀπὸ ὄφρες, ἐπρόβαλε ἕνας ἀνδρωπὸς, ἔπιασε τὸ χάλινάρι τοῦ ἀλόγου και ρώτησε:

- Ποιὸς εἶσαι ἐσὺ ποῦ νυχτοπερρατειῆς;
- Ἕνας Ἰντάλγο (εὐαγγελιστὴς τῆς Ἰσπανίας). Κάνε μου τόπο νὰ περάσω.
- Πές μου τὸ ὄνομά σου.
- Κάνε μου τόπο νὰ περάσω.
- Ἄν δὲ μοῦ πῆς τὸ ὄνομά σου, δὲν σ' ἀφήνω νὰ περάσης.
- Χίλιο διαβόλοι!... Ὁ Δὸν Ζουάν ντὲ Βάογκας ντὲ Ἀκουίνα δὲν ἰσχυρόρησε ποτὲ μπροστὰ σὲ κανένα! φώναξε ὁ Ἰντάλγο.
- Ἄν εἶσαι ὁ Δὸν Ζουάν ντὲ Ἀκουίνα, νὰ περάσης ἐξαριστίως, εἶπε ὁ ἀγνωστὸς κ' ἄφησε τὸ χάλινάρι.

Ὁ Ἰσπανὸς ἐπιτάχισε προχώρησε κ' ἔφτασε στὸ σπίτι του, ποῦ ἦταν λίγα μέτρα παρατέρω. Σ' ἕνα παράθυρο τοῦ ἀρχοντικοῦ τοῦ ἔστειλε ἡ κόρη του.

— Ὁ πατέρας μου! ψυθίρισε ἡ νέα σὲ κάποιον ποῦ βρισκότανε δίπλα τῆς. Φίγη!.. Φίγη!..
Και ἐνῶ ὁ Δὸν Ζουάν ντὲ Ἀκουίνα ἔμεινε στὸ σπίτι του, ὁ Ἰσπότης ποδοτρεξε πλάι στὴν κόρη του, καθάλωσε τὸ παράθυρο και κατέβηκε γρήγορα-γρήγορα, βοηθούμενος κ' ἀπὸ τὸν ἀνδρωπὸ, ποῦ εἶχε σταματήσει πρὶν τὸν Δὸν Ζουάν, και ποῦ τὸ σταμάτημά του κ' ἡ ἐρώτησίς του δὲν εἶχε ἄλλο σκοπὸ, παρὰ νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς διὰ ἔρωτευμένους γιὰ τὸν ἐρχομὸ τοῦ οὐκοδεσπότου...

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ ἀπόγευμα ὁ ἴδιος ἐκείνος Ἰσπότης ποῦ εἶχε πηδήσει ἀπ' τὸ παράθυρο, βρισκόμενος με ἀδμονία στὴν ἄκρη ἐνὸς ἐξοχικοῦ δρόμου. Ἐπειτα ἀπὸ λίγηn ὥρα μιά γυναίκα κομφορτημένη, με τὸ πρόσωπο οὐκασμένο κ' ἕνα πικρὸ βέλο, φάνηκε στὴ γωνία τοῦ δρόμου και βιάθηκε γρήγορα-γρήγορα πρὸς τὸ μέρος του. Ἐκείνος, μόλις τὴν ἀντίκρισε, ἔτρεξε με λαχτάρα κοντὰ τῆς, τῆς ἔπιασε τὸ χέρι κ' ἄρχισε νὰ τῆς μιλάει τρυφερά.
— Ἄφησε τὰ πολλὰ τὰ λόγια, Ντιέγκο Μαρκιᾶ, τοῦ εἶπε ἔσφαινα ἡ νέα. Ὁ πατέρας μου ἔμαθε, δὲν ξέρω πῶς, διὰ σὸ διάστημα ποῦ ἔλειπε στὰ χεῖματά του, κάποιος ἀνδρᾶς ἔμεινε κάθε νύχτα στὸ δωμάτιο μου. Ἡ ὑπόληψίς μου ἐκρηκιδώθηκε. Πρέπει νὰ με ἰκανοποιήσης. Ἡ ἔλα νὰ με ζήτησης ἀπὸ τὸν πατέρα μου, ἢ ἀφήσέ με πειὰ ἐλεύθερη.

Ἐκείνος τὴν ἐκίτταξε τρυφερά και τῆς εἶπε:
— Ἰνές, ἀγαπητὴ μου, σ' ἐνα μῆνα φεύγω με τὸν ἄλλον Ἰσπότη τοῦ βασιλιᾶ γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Φλάνδρας. Σ' ἐνα χρόνὸ μέσα θάχω γυρίσει και τότε, χρῆσθ' μου, θὰ εὐ στεφανωθῶ, γιὰτὶ οἱ Ἰντάλγοι ἔσπελουν πάντα τὴς προσβολῆς ποῦ κάνουν.
— Ὅρκισο το! τὸ εἶπε ἑσφαιρά ἡ νέα.
— Ὁ ὄρκος δὲν ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τὸ λόγο μου. Ὑποθέσε δὺ ὠριστήρια.
— Ὅχι. ἕναν ἀπλὸ λόγο μπορεῖς νὰ τὸν ξεχάσης εκεῖ κάτω στὴν Φλάνδρα.

— Σ' ὀρκίζομαι τότε στὸν Σταυρὸ τοῦ Σωτῆρος. Τί ἄλλο θέλεις;
— Θέλω νὰ ὀρκισθῆς, σάν χριστιανὸς, ἐμπρός στὸ ἅγιο ὀμοίωμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Ὁ Μαρκιᾶς κοντοστάθηκε διστακτικῶς, ἀλλ' ἡ νέα τὸν ἔπιασε ἀπ' τὸ μπράτσο, τὸν πήγε στὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας Ντέλα Βέγκια και τὸν σταμάτησε μπροστὰ στο ἀγαλμα τοῦ Ἐσταυρωμένου, στὸ ὁποῖο ὄλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Γολέντο κατέφευγαν σὺς πύ ρισίμας στιγμῆς.
— Ντιέγκο, τοῦ εἶπε, ὀρκίσου μπροστὰ στὸ Χριστὸ ὅτι στὸν γυρισμὸ σου θὰ με στεφανωθῆς.
— Ὅρκίζομαι, ἀποκρίθηκε ὁ Ἰσπότης, ἠνθώνοντας τὸ χέρι κ' ἀκουμπώντας τὸ στὸ ἀγαλμα.

Βῆγαν ἔπειτα ἀπ' τὴν ἐκκλησία γεροπαρμένοι...
Τὸ ὄραῖο πρόσωπο τῆς νέας ἀστραφτε ἀπὸ χαρὰ κ' ἀγαλλίασι...

Πέρασε ἕνας μῆνας, ἔπειτα ἄλλος κ' ἄλλος και ἄλλοι πολλοὶ ἀπ' τὴν ἡμέρα ποῦ ἔφυγε ὁ Ντιέγκο. Καὶ κάθε μέρα, λίγο πρὶν ὄση ὁ ἥλιος, ἡ ὠραία Ἰνές βρισκόμενη στὴν ἐκκλησία τῆς Βέγκια, γονάτιζε μὲρὸς στὸ ἀγαλμα τοῦ Χριστοῦ και γοναπιστὴ παρακαλοῦσε γιὰ τὸν γυρισμὸ τοῦ ἀγαπημένου τῆς.

Ὅλη τὴν ἡμέρα καθόταν στὸ ψηλὸ παράθυρο τῆς ποῦ ἔβλεπε πρὸς τὴν πεδιάδα, με τὰ διακοσμημένα μάτια τῆς καρφωμένα στὸν δρόμο, ἀπ' τὸν ὁποῖο εἶχε φύγει ὁ Ντιέγκο.

Μιά πέρασε ἕνας δολιχόμορος χρόνος κ' ὁ Ντιέγκο δὲν εἶχε γυρίσει ἀκόμη. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἰσπότης ποῦ εἶχαν φέγει μαζί του γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Φλάνδρας εἶχαν γυρίσει πειὰ και μονάχα ἐκεῖνος ἔλειπε ἀκόμη. Ἐταῖ προνοῖσε ὁ παρὸς, ἔφευγαν ἡ μέρες, διάβαιναν οἱ μῆνες, κολούσαν τὰ χρόνια...

Ἐσφαινα ἕνα βράδυ, ἡ Ἰνές, καθὼς κίτταζε στὴν πεδιάδα, εἶδε ἄσφαιτα ἀπ' τὸν μεγάλο δρόμο πρὸς τὴν πόλι μιά μικρὴ συνοδεία. Προπορευόταν ἕνας ἔμπροσ Ἰσπότης, τὸν ὁποῖο ἡ νέα ἀνεγνώρισε ἀμέσως ἀπ' τὰ χρώματα τῆς στολῆς του. Χωρὶς νὰ χάσῃ τότε οὐτε στιγμή, ἔτρεξε ἕναν πέλο στὸ πρόσωπό τῆς, ἔτρεξε και περῖενε στὴν εἰσοδὸ τῆς πόλεως. Σὲ λίγο ἡ συνοδεία ἔφτασε. Ἦταν πραγματικὰ ὁ Ντιέγκο τῆς.

Τῶρα ὅμως φοροῦσε χερσὶ ἀστημονία και στὸ στήθος του εἶχε τὰ σημάτια τοῦ λογαυοῦ και στὴ στολή του τὰ ὀκόσημα τοῦ βασιλιᾶ. Στὸν πόλεμο τῆς Φλάνδρας εἶχε δεῖξει τόση ἀνδρεία και κίνηση τόσο πολὺ τὸν θαυμασμοῦ τοῦ βασιλιᾶ, ὥστε τὸν ὀνόμασε λογαυὸ και τοῦ ἔδωσε τὴν δικαίωμα τοῦ πρώτου λόγου τὸν λογοχορῶνον σωματοφυλάκων του.

Ἡ Ἰνές χωρὶς νὰ τὰ πολυπροσέξη ὄλα αὐτὰ ἔτρεξε κοντὰ του. Αὐτὸς ὅμως τὴν ἐκίτταξε ἠσυχρὰ και περιφρονητικὰ.

- Ποιὰ εἶσαι σὺ; τὴν ρώτησε ἀτόπομα.
- Ντιέγκο! Δὲν με ἀναγνωρίζεις; τοῦ φώναξε αὐτὴ με λαχτάρα.
- Ὅχι. Οὔτε δὲ ξέρω, οὔτε σὲ γινώρισα ποτέ μου.

Ἀλλοῖμονο!... Ὅταν τὴν εἶχε γνωρίσει ἦταν ἄλλος Ἰσπότης Ντιέγκο Μαρκιᾶς. Τῶρα ἦταν λογαυὸς τὸν σωματοφυλάκων. Εἶχε μεγαλύτερες φιλοδοξίες ἀπὸ τὸ νὰ πεντηρετῆ τὴν κόρη ἐνὸς ἀσημῶ ἐπαρχιωτῆ ευαταρίδη.

— Ντιέγκο, γιὰ τὸ Θεὸ! φώναξε ἡ νέα. Τί λόγια εἶνε αὐτὰ ποῦ μοῦ λές;

— Δὲν εὐ ξέρω, κόρη μου, σοῦ εἶπα. Ἄφρσέ με λοιπὸν ἤσυχρ, ἀποκρίθηκε ἔκείνος.
Και ἰσχυρόνως ἔγνεψε δὲν ἀπ' τοὺς ἀκολούθους του, οἱ ὁποῖοι κατέβηκαν ἀπ' τ' ἔλογά τους και τὴν τρυβήσαν ὡς τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου. Ἐταῖ ὁ λογαυὸς Ντιέγκο ἠσπρωῖνισε τὸ ἄλογό του και μπηξε κατὰλόυτας στὴν πόλι.

Ἡ Ἰνές με φλογοβόλια μάτια τὸν κίτταζε ποῦ ἔφευγε και φώναζε:

- Σὺ ἔχεις τὴν ὑπόληψί μου κ' ἐγὼ τὸν ὄρκο σου. Αὐτὰ εἶνε διὰ τὰμιατα, ποῦ θὰ τὰ ξεκαθαρίσει ὁ δικαστῆς. ἄρχοντα Ντιέγκο Μαρκιᾶς. Ἐννοια σου!...
- Ἐτρεξε κατόπιν στὸ σπίτι τῆς, πήρε τὸν πατέρα τῆς και πήγε στὸ δικαστήριο.

Τὴν ἐποχή ἐκείνη κυβερνητῆς και δικαστῆς στὸ Τολέντο εἶξ ὀνόματος τοῦ βασιλιᾶ ἦταν ὁ Δὸν Πέντρο Ρουῖς ντὲ Ἀλάρκος, ποῦ φημιζόταν γιὰ τὴν αὐστηρότητά, ἀλλὰ και τὴν δικαιοσύνη του.
Κατακίτηνη, λαχανιασμένη, με ἔσπλεκα μαλλιὰ και με οχρισμένη τὴν μαντήλια τῆς ὄφρησε ἡ Ἰνές μέσα στὴν αἰθουσα τοῦ δικαστηρίου.

- Ἀρχοντα, ζητὸ τὸ δίκιο μου! ἐφώναξε.
- Ποιὸ εἶνε τὸ δίκιο σου; ρώτησε ὁ δικαστῆς.
- Μοῦ κρατοῖνε ἕνα τὰμια.
- Ποιὸ;
- Τὴν ὑπόληψί μου.
- Τὴν ἐχάρισες;
- Ὅχι, τὴν ἐδάγεισα.
- ἔχεις μάρτυρες;
- Ὅχι, ἀλλὰ ἔχω τὸν ὄρκο τοῦ ἀπίστου.
- Ποιὸς εἶνε;

- Ὁ λογαυὸς Ντιέγκο Μαρκιᾶς.
- Νὰ πᾶνε οἱ κλητῆρες νὰ φωνάξουν τὸν λογαυὸ Μαρκιᾶς.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγηn ὥρα ὁ λογαυὸς Ντιέγκο ἔφτασε στὸ δικαστήριο περῖφρανος και κμαρωτῶς.

- Λογαυῆ, τὸν ρώτησε ὁ δικαστῆς, γνωρίζεις αὐτὴν ἐδῶ τὴ νέα;
- Τὴν εἶχα γνωρίσει πρὶ: ἀπὸ τρία χρόνια.
- Τῆς εἶχες ὑποσχεθῆ γάμο;
- Ὅχι.
- Φέμιατα λέει! ἐφώναξε ἡ νέα.
- Κόρη μου, τῆς εἶπε ὁ δικαστῆς, δὲν μπορὸ νὰ σοῦ κάνω εἴποτε ἀφοῦ δὲν ἔχεις μάρτυρες. Λογαυῆ, εἶσαι ἐλεύθερος.
- Σταθῆτε! ξαναφώναξε ἡ Ἰνές. Ἐχω ἕναν μάρτυρα. Τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ τῆς Βέγκια. Μπροστὸ οἱ αὐτὸν μοῦ ὀρκί-

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΕΛΕΓΕΙΟ ΣΤΟΝ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Μιά σιωπή και τώρα έχει περάσει
στ' όνειρο μέσα ή πλάστρα σου ή ζωή,

Μαζώ! μα τώρα ούτε ίσκιος από σένα,
ούτε όση μιάς ανάσας ταραχή,

Και σε φωτώ, καλέ μου, άξεχαστέ μου,
πες μου, θα σε ξαναδώ άλλη φορά,

Τό πνεύμα εκείνο, εκείνο σφραγισμένο
μέ τη λευκή σφραγίδα του φωτός,

Της πίστης σου κι' αν ήταν μια σταγόνα
στην άπιστη να στάθηκε μου καρδιά,

Και την ελπίδα σύντροφο έλεόσα
θα κλειόσα εγώ στα βάθη της ψυχής

την ώρα να σε βρω και να με βρής.
Μιά τέτοια γάση—άλλοιωμα κι' ώριμένα!

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

οήθη ο αποστός. Αυτον προτειναι μαρτυ

—Ω, γυναίκα, ειπε ο δικαστής,
ο μάρτυς που προτεινεις ειπε ο καλύτερος

—Τόν προτεινεί μάρτυρα, ελα, φώ

—Καλά, ειπε ο δικαστής. Γραμματικé και σεις λοχαγέ,

Ο ήλιος που έδνε εκείνη την ώρα,
εχρύσωνε τόν ορίζοντα, όταν

—Ο γραμματικός πήγε και στάθηκε μπροστά
στο θαματουγό άγαλμα του Έσταυρωμένου,

—Ήσθού, Υιέ της Μαρίας, μοιρείς να βεβαιώσης
ότι πραγματικά ένα απόγευμα ο Ντιέγκο Μαρκιέ

—Μιά άπεραντη σιγή έγινε μέσ' στην εκκλησία.
Έπειτα ξαφνικά ακούσθηκε

—Όλο τό πλήθος που ήταν συγκεντρωμένο
μέσ' στην εκκλησία κύτταξε έντρομο

—Η ανεπαίνετη εκείνη μαρτυρία καταγορήσε
στά πρακτικά του δικαστήρου

—Τό άγαλμα του Έσταυρωμένου μένει
άπό τότε άκόμη ως σήμερα

—Αλλά και ο Ντιέγκο Μαρκιέ,
που ζήτησε άπ' τόν βασιλιά

—Από τότε κάθε χρόνο, την ήμερα
έκείνη, στην εκκλησία της Βέγκνα

—Όσοι τόν άποκαθηλωμένο
ζήρι του.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ο Γεώργιος... επίλοκουβαλιτής. Η κατάπληξη του
Μαυρομηχάλη. Στα Τρίκκαλα. Ένα περίηρο ταμπέσι. Η
απευσία των Κυρίων. Ο Γεώργιος και ο λαός του. Το
παιχνά του δημοδιδασκάλου. Ο σκοπός των Άνακτόρων
πυροβόλους τόν Βασιλέα, κλπ.

Όταν στά 1909 συνέβη ή μεγάλη πυρκαϊά τών
ανάκτόρων, ο βασιλεύς χωρίς να χάσει καθόλου
τήν ψυχραιμία του έστρεψε να βοηθήσει τούς
άλλους στη διάσωση τών επίπλων.

Έκείνη την ώρα έφτασε στα ανάκτορα και ο
τότε πρωθυπουργός Κ. Μανωουζιάλης, ο οποίος
δέν ήμπορούσε να κρατήσει την έκπληξη του.

—Μεγαλειότατε, τού ειπε, θαμάρξω την
ψυχραιμία και τό θάρρος σας και σεις συγχωρώ
άπό καρδιάς.

—Τι θέλετε λοιπόν να κάμω; άπάντησε ο
Γεώργιος. Μονάχα ή γυναίκαίς κλαίουν. Οί
άνδρες άγωνίζονται και στο τέλος νικούν!...

Μιά φορά που έπεσεφύθη τα Τρίκκαλα ο
Γεώργιος, οί κάτοικοι της πόλεως θέλησαν να
τόν φιλοξενήσουν άκολούθοντας τά παλάθημα
τού τόπου. Έδιάλεξαν λοιπόν κάτι βαθύσκιες
ίτιές, έστρωσαν καταγής χωριά κλαδιά
κι' έψησαν άρνιά στη σούβλα.

Όταν ήλθε ή ώρα τού φαγητού, ο βασιλεύς
φώτισσε τούς συνδιατημόνας του με μια
άπροσποίητη έκκληση:

—Μά πως δέν ήλθε καμιά κυρία στο τραπέζι;
Έκείνοι προσάτησαν να τού δικαιολογήσουν
δπως-όπως, γιατί δέν περιμέναν ποτέ να τούς
κάμει τέτοια ερώτησι ο ύψηλός Έκείνων.

Είαν γνωστόν ότι ο βασιλεύς Γεώργιος
δέν ελάβαινε ποτέ κανένα προφυλακτικό
μέτρο και κιαλοφορούσε ελεύθερα μέσα
στο πλήθος, τό όποιο κυριολεκτικά τόν
έλάτρευε για την καλοσύνη της καρδιάς του.

Όταν τόν ερώτησαν κάποτε σχετικά
μέ την άδιαφορία πουδείχτε στους
κινδύνους, άπάντησε:

—Πρέπει να ξέρετε ότι ή άφοβία μου
είνε οικογενειακή κληρονομία. Ο πατέρας
μου κι' ο αδελφός μου περιεφέρονται
χωρίς κανένα φόβο μέσα στις λαϊκές
συναγωγές της Δανίας και δέν έπαθαν
ποτέ τίποτε. Και τί κακό μπορεί να μου
κάμει ο λαός μου; Ξέρω πόσο μ' αγαπά
και δέν έχω γι' αυτό καμιά άμφιβολία.

Περιφνημοί έχουν μείνει οί πρώτοι
στίχοι άπό ένα ποίημα που άπήγγειλε
πρός τμήν του Γεωργίου, σε μια
περιοδεία του, κάποτε, έπαρχιώτης
δημοδιδάσκαλος, ασχολούμενος με
τήν τέχνη.

Τό ποίημα αυτό αρχίζει ως έξης:

Ός είν παρίσιης, βασιλεύ,
μετά της βασιλίσσης
και τών παιδιών έπίσης...

Ο βασιλεύς τό θημιόταν συχνά
αυτό τό περιστατικό και τό άνέφερε
γελώντας κατά τις διάφορες
φιλικές συγκεντρώσεις. Όταν
μάλιστα τύχανε κανείς άπό τούς
παρευρισκόμενους να πη ετής
βασιλίσσης, ο βασιλεύς συνεπλήρωνε
γελώντας:

Και τών παιδιών έπίσης!...

Μιά νύχτα που γινόζε άπό έναν
περίπατο, ενώ έπιηρίαίς στα
ανάκτορα του, άκουσε ένα
σποαύ να τού φωνάζει:

—Τίς εί;

Ο βασιλεύς όμως δέν άπάντησε
και ο σκοπός έπανελάβε την
ερώτησι.

Έπειδή όμως και πάλιν δέν
έλαβε άπάντησι, ο σκοπός
αναγκάσθηκε να τού φωνάξει
πάλι τρίτη φορά:

—Άπάντησε ή θά πυροβολήσω.

Ο βασιλεύς έξακολουθούσε να
σιωπά. Ο σκοπός έπροβόλησε
τότε και ή σφαίρα πέρασε
πλάι στο βασιλέα, χωρίς
έντροχός να τόν πληγώσει.

Ο Γεώργιος έπλησίασε τότε
πρός τό μέρος τού σκοπού,
στον όποιον άπεκάλυψε
τήν ταπεινότητά του. Τήν
άλλη μέρα δέν τόν
έκάλεσε στα ανάκτορα,
τόν συνηχού για την
πειθαρχικότητά του
και τού άπένευε ένα
μετάλλιο.

